

Vraag en antwoord over het opwekken van duurzame energie

Op 13 maart en 16 april organiseerde de gemeente IJsselstein een inloopavond over zonnevelden en windturbines. Tijdens deze avond gingen we in gesprek over de dilemma's waar IJsselstein voor staat. Het opwekken van duurzame energie is geen makkelijke opgave. Inwoners konden de avond afsluiten met een laatste advies of vraag aan de gemeente. Deze adviezen zijn terug te vinden in het verslag van de inloopavonden. De vragen hebben we hieronder verzameld en beantwoordt we zo volledig mogelijk.

Vraag en antwoord

Waarom moeten we duurzame energie opwekken?

Overall in de wereld merken we de gevolgen van klimaatverandering. Ook in Nederland merken we dit met hoge temperaturen, langere periodes van droogte en intense regenbuien. Om de gevolgen van klimaatverandering te beperken, zijn er internationale afspraken gemaakt. Deze zijn opgeschreven in het Klimaatakkoord van Parijs. Het doel is om het vrijkomen van broeikasgassen en het gebruik van fossiele brandstoffen te verminderen.

Nederland heeft deze internationale afspraken vertaald naar een nationaal klimaatakkoord. Hierin zijn afspraken gemaakt over de opwek van duurzame elektriciteit. Tot 2030 doen we dit met zon en wind. Dit zijn bewezen technieken die we redelijk snel kunnen inzetten. De rijksoverheid werkt hard aan windturbines op zee. Maar alleen hiermee redden we het niet. Daarom moeten we ook op het land energie opwekken. Om hiermee aan de slag te gaan is Nederland verdeeld in 30 regio's. In deze regio's werken gemeenten, provincie, waterschappen en netbeheerder samen aan de opwek van duurzame energie. Elke regio kijkt waar en onder welke voorwaarden duurzame energie kan worden opgewekt.

IJsselstein is onderdeel van de regio Utrecht (U16). Als regio werken we in 2030 mee aan het opwekken van 1,8 miljard kilowattuur (1,8 TWh) van de nationale opgave. Dit is ongeveer 17% van de te verwachte elektriciteitsvraag in Nederland in 2050. Alle gemeenten in de regio dragen hier een steentje aan bij, dus ook IJsselstein.

Waarom zijn er zonnevelden en windturbines nodig in IJsselstein en hoe is het doel van IJsselstein ontstaan?

IJsselstein wil in 2050 een klimaatneutrale gemeente zijn. Dit betekent dat we in 2050 evenveel energie moeten opwekken als dat we gebruiken. Daarnaast werken we mee aan de regionale en landelijke doelen. In 2020 besloot de gemeenteraad dat we in 2030 in IJsselstein 50 miljoen kilowattuur (0,05 TWh) duurzame elektriciteit willen opwekken. Dit is gelijk aan het elektriciteitsverbruik van 20.000 huishoudens. Dat is ongeveer 30% van de IJsselsteinse elektriciteitsvraag in 2050. Dit doel kunnen we behalen met een combinatie van:

- Grote zon op dak installaties, (bijvoorbeeld op daken van bedrijven en sporthallen)
- Zonnevelden
- Windturbines

Kleinere zon op dak installaties tellen voor het gemeentelijke doel wel mee. Maar mogen volgens de nationale afspraken niet meetellen voor de regionale doelen.

Als eerste zet IJsselstein in op de grotere zon op dak installaties. Daarnaast moeten er ook zonnevelden en windturbines komen om het doel te halen.

Hoe zijn de eerder aangewezen zoekgebieden ontstaan?

In 2020 en 2021 zijn er gesprekken geweest met inwoners en stakeholders over de opwek van duurzame energie. Het resultaat hiervan is het Toets- en Afwegingskader duurzame energie. In dit document staan algemene uitgangspunten en aangewezen zoekgebieden voor zonnevelden en windturbines.

Er zijn twee aangewezen zoekgebieden voor zonnevelden. Het gaat om:

- De zone langs de A2
- De niet bebouwde terreinen in het stedelijk gebied

Deze twee zoekgebieden leveren alleen niet genoeg energie op om het doel te halen. De A2-zone voor windturbines en het gebied rondom de Hollandsche IJssel voor zonnevelden moeten verder onderzocht worden. In 2024 werken we deze gebieden verder uit.

Kan de gemeente ervoor kiezen alleen zonnevelden in te zetten?

Ja dit zou kunnen, maar de keuze voor alleen zonnevelden heeft wel gevolgen. Het oppervlak dat nodig is voor zonnevelden wordt dan groter. Wanneer we kiezen voor een combinatie van zonnevelden en windturbines zijn we minder ruimte kwijt. Daarnaast is windenergie een constantere energiebron dan zonne-energie. Zonnepanelen leveren in de nacht en winter namelijk weinig tot geen energie.

Kan er voor windturbines niet naar een zoekgebied gekeken worden dat verder van de bebouwing ligt?

De gemeente IJsselstein is een kleine gemeente. De ruimte voor windturbines is hierdoor niet groot. Bij het maken van het Toets- en Afwegingskader duurzame energie kwamen we tot de conclusie dat de zone langs de A2 het meest geschikt is. De enige andere geschikte locatie binnen de gemeente is het gebied ten noordwesten van IJsselstein, in de omgeving van de Stuivenbergweg. Maar, dit is een stiltegebied. En plaatsing van windturbines hier, is om landschappelijke redenen niet logisch. Daarom kijken we voor windenergie alleen naar de zone langs de A2.

Waarom is er als zoekgebied voor zonnevelden gekozen voor de stroomrug van de Hollandsche IJssel en niet voor de polder erachter?

Bij het maken van het Toets- en Afwegingskader duurzame energie, keken we naar welke gebieden geschikt zijn voor de plaatsing van zonnevelden. Het gebied rondom de Hollandsche IJssel staat in de visie landelijkgebied aangewezen als een gebied waar we nieuwe ontwikkelingen toestaan. In dit gebied kijken we ook naar de mogelijkheden voor de ontwikkeling van natuur en recreatie. En we zien hier mogelijkheden om verschillende ontwikkelingen samen te laten komen. Het gebied ten westen hiervan heeft een opener karakter en is een gebied met goede landbouwgrond. Daarom willen we deze grond beschikbaar houden voor landbouw. Vandaar dat we op dit moment ervoor kiezen daar geen zonnevelden toe te laten.

Wat is het doel van dit vervolgtraject dit jaar en waar gaan we met inwoners over in gesprek?

In 2021 is afgesproken hoeveel energie we in 2030 moeten opwekken. En welke gebieden we daarvoor willen gebruiken. In 2024 doen we uitgebreider onderzoek naar zoekgebieden. Daarbij gaat het om:

- De A2 zone voor windturbines
- Het gebied rondom de Hollandsche IJssel voor zonnevelden

De resultaten van het onderzoek bepalen of we het doel uitvoeren met zonnevelden of met een combinatie van zonnevelden en windturbines. Daarnaast bepalen we onder welke voorwaarden we hier ruimte voor hebben. Dit doen we op een participatieve manier. We nodigen inwoners graag uit om hun

mening met ons te delen. Het doel en de zoekgebieden staan daarbij niet ter discussie. We gaan vooral met elkaar in gesprek over hoe energie opwek een plek kan krijgen in IJsselstein.

We verwachten dat de gemeenteraad in september/oktober 2024 een besluit neemt over de uitgangspuntennotitie windenergie. Hierin spreken we af of IJsselstein de komst van windturbines langs de A2 mogelijk wil maken en onder welke voorwaarden. In de eerste maanden van 2025 neemt de gemeenteraad een besluit over het uitnodigingskader voor zonnevelden. Daarin worden de voorwaarden voor zonnevelden vastgelegd.

Dat betekent niet dat er na het besluit van de raad direct windturbines en/of zonnevelden staan. De gemeenteraad stelt alleen de voorwaarden waaronder deze geplaatst mogen worden vast. Daarna kunnen initiatiefnemers een projectvoorstel doen. De gemeente kijkt dan of dit voorstel voldoet aan de afgesproken voorwaarden. Vervolgens gaat de initiatiefnemer het gesprek aan met de omgeving om wensen en ideeën op te halen. Uiteindelijk beoordeelt de gemeente of de initiatiefnemer zich aan de voorwaarden heeft gehouden. Wanneer dit het geval is geeft de gemeente een vergunning voor het project. Pas daarna kan een project van start gaan.

Welke participatiemogelijkheden zijn er voor de inwoners van IJsselstein en Nieuwegein?

Tijdens het project biedt de gemeente op meerdere momenten en manieren inwoners de mogelijkheid om mee te denken. In maart en april organiseerde gemeente IJsselstein 2 inloopavonden. De aandacht tijdens deze avonden lag op de vraag hoe we het doel van IJsselstein halen. Via wind en zon of alleen met zon. Daarnaast spraken we over de voorwaarden voor de ontwikkeling van zonnevelden en windturbines.

In het najaar van 2024 organiseren we nog een inloopavond. Tijdens deze avond gaan we dieper in gesprek over zonnevelden in het gebied rond de Hollandsche IJssel. Bij het opstellen van de uitgangspuntennotitie en het uitnodigingskader gebruiken we alle verzamelde ideeën van de inloopavonden. Zo komen we uiteindelijk tot een voorstel aan de gemeenteraad.

We werken óók met een adviesgroep. In de adviesgroep zitten belangenorganisaties en inwoners uit IJsselstein en Nieuwegein. Met de adviesgroep gaan we dieper in op de dilemma's. Uiteindelijk brengt de adviesgroep een advies uit aan de gemeente. Ook dit advies nemen we mee bij het opstellen van de uitgangspuntennotitie en het uitnodigingskader. Het is uiteindelijk aan de gemeenteraad om over beide documenten een besluit te nemen.

Kan ik nog meedoen aan de adviesgroep?

Nee. Bij het vormen van de adviesgroep hebben wij ervoor gezorgd dat alle belangen vertegenwoordigd zijn. Om de adviesgroep zo goed mogelijk in te zetten, is er plaats voor een kleine groep mensen. Om die reden is het niet mogelijk om hier nog deel aan te nemen.

Komen er nog andere mogelijkheden om mee te denken?

Ja. Na 2024 kunnen initiatiefnemers projectvoorstellen geven. Deze voorstellen moeten aan de afgesproken voorwaarden voldoen. Als deze projectvoorstellen worden gemaakt, krijgen inwoners opnieuw de kans om mee te denken. De verantwoordelijkheid voor participatie ligt bij de initiatiefnemer. Daarnaast proberen we omwonenden financieel voordeel te laten hebben van projecten rondom duurzame energie. Dit heet lokaal eigendom. Tijdens de participatiemomenten van de projecten krijgt dit meer vorm.

Kunnen zonnevelden en windturbines worden aangesloten op het elektriciteitsnet?

In grote delen van Nederland is het elektriciteitsnet vol, zo ook in IJsselstein. Hierdoor kunnen zonnevelden en windturbines in de meeste gevallen niet direct worden aangesloten. Maar deze situatie is tijdelijk. Netbeheerders TenneT en Stedin werken hard aan het uitbreiden van het

elektriciteitsnet. Hierdoor ontstaat er richting 2030 weer meer ruimte op het elektriciteitsnet. Op dat moment kunnen we zonnevelden en windturbines weer aansluiten.

Voordat we een zonneveld of windturbines kunnen maken, moeten er veel stappen worden gezet. Daarom starten we nu al met het opschrijven van voorwaarden. Wanneer er weer ruimte is op het elektriciteitsnet, kunnen projecten snel van start gaan.

Hoe houdt gemeente IJsselstein rekening met de nieuwe afspraken over zonnevelden die minister de Jonge naar buiten heeft gebracht?

Eind 2023 hebben de Rijksoverheid, provincies (IPO), gemeenten (VNG) en waterschappen (UvW) extra afspraken gemaakt over zonnevelden op landbouw- en natuurgrond. Deze afspraken hebben als doel om zonne-energie beter in te passen in de omgeving. De provincies nemen deze afspraken uiteindelijk op in hun beleid.

Wij staan in nauw contact met de provincie om goed in kaart te brengen wat deze afspraken betekenen. Wij doen wat nodig is om ons aan deze afspraken te houden.

Hoe wordt er rekening gehouden met de invloed van zonnevelden en windturbines op de omgeving?

We brengen in kaart wat de invloed is van zonnevelden en windturbines op de omgeving. Hiermee maken we de keuze. We kijken naar de gevolgen voor natuur, maar houden ook rekening met mogelijke last van geluid en slagschaduw. Daarnaast zijn er voor geluid, slagschaduw en natuur ook wettelijke regels waar we ons aan moeten houden.

Hoe kan ik op de hoogte blijven van de plannen?

Op de [website van de gemeente](#) kunt u het project volgen. Als er nieuws is, dan zetten wij dat op de website.

Wat zijn de gevolgen van windturbines op gezondheid?

Windturbines maken geluid en dit kan leiden tot last. Net als voor andere geluidsbronnen (zoals snelweggeluid) zijn er voor windturbines geluidsnormen. Deze normen zorgen ervoor dat we werken binnen toegestane hinderniveaus.

Door verschillende maatregelen kunnen we de geluidshinder terugbrengen naar een niveau binnen de geluidsnormen. Maar het is moeilijk om het hinderniveau naar nul te brengen. De reden hiervoor is dat Nederland dichtbevolkt is. Daarnaast is de beleving een belangrijk onderdeel (wat een persoon vindt van windenergie, hoe tevreden iemand is over zijn/haar leefomgeving, enzovoort).

Voor andere effecten op de gezondheid, zoals slaapverstoring, hart- en vaatziekten, stofwisselingsstoornissen en de mentale gezondheid is er niet voldoende wetenschappelijk bewijs.

Hoe hangt het onderzoeken van zonnevelden in het gebied rondom de Hollandsche IJssel samen met Groen Groeit mee en de dijkverlegging?

In het gebied rondom de Hollandsche IJssel liggen verschillende opdrachten. Om die reden lopen er op dit moment meerdere projecten. Allereerst kijkt het waterschap naar de dijkverlegging. Daarnaast kijken we in het Groen Groeit Mee project naar de mogelijkheden voor groen en recreatie ontwikkeling. Tot slot onderzoekt de gemeente IJsselstein de mogelijkheden voor zonnevelden.

Deze projecten staan niet op zichzelf. De resultaten van de verschillende projecten leggen we vaak naast elkaar. Zo willen we tot één toekomstbeeld komen voor het gebied. Daarin krijgen uiteindelijk alle opdrachten een plekje. Sterktes en zwaktes tussen de opdrachten worden hierbij besproken.

Wordt er bij zonnevelden gedacht aan de zichtbaarheid en biodiversiteit?

In het najaar van 2024 richten we ons meer op de opwek van duurzame energie via zonnepanelen. In die periode stellen we voorwaarden vast voor zonnepanelen. In deze voorwaarden letten we ook op de zichtbaarheid van zonnepanelen en het behouden/de verbetering van biodiversiteit. Op die manier zorgen we ervoor dat zonnepanelen goed passen bij de omgeving. We maken dit najaar bekend welke voorwaarden er zijn. De voorwaarden die we stellen hebben natuurlijk wel invloed op de businesscase voor een zonnepaneel. Uiteindelijk vinden we een balans tussen goede voorwaarden en een businesscase voor de ontwikkeling van de zonnepanelen.

Wordt er gewerkt aan energiebesparing en is dat nog van invloed op hoeveel energie we moeten opwekken?

Naast de opwek van duurzame energie moedigt de gemeente energiebesparing aan. We bieden als gemeente verschillende regelingen aan om inwoners te helpen met energiebesparing. Op die manier besparen we het milieu en geld, en hoeven we minder energie op te wekken. Het doel is om 50 miljoen kilowattuur (0,05 TWh) duurzame energie op te wekken in 2030. Binnen dit doel is al meegenomen dat er veel energie bespaart gaat worden. Het is dus al berekend dat alleen energiebesparing niet voldoende oplevert. Het doel om 50 miljoen kilowattuur (0,05 TWh) op te wekken, kunnen we niet halen door alleen in te zetten op energiebesparing.